

podati kaj tacega, kar je v nasprotju z njegovim dosedanjim mišljenjem? Zamerili bi se s tem nižjemu ljudstvu, in nihče bi jih ne bral. Zato je tako malo spisov, ki glasujejo zoper to prazno vero.

Le Bogu je znana prihodnost, kajti on je vsegaveden. Ali si pa zamoremo misliti o njem kaj tacega, da bi navdihnil vsako staro babuljo s svojo vsegavednostjo? Ne, tega si ne bode pač nikdo mislil. Ko bi on razodeval prihodnost ljudem, bi jo naznanil gotovo najpervo ljudem, katerih celo življenje je posvečeno njegovi službi, t. j. duhovnom. Ali tudi ti je ne poznajo. In posebno čudno je to, da se bere prihodnost dan danes iz kart. Karte naj bi služile v to, — karte, s kterimi se stori toliko greha, — karte, ki so že toliko ljudi spravile na beraško palico, toliko samomorov že učinile, — karte naj bi služile v to? Oj, nikari misliti kaj tacega! Bog, ki edini ve prihodnost, naj bi jo zaupal kartam. To se ne da strinjati z njegovo neskončno modrostjo in ne z zdravim človeškim razumom.

Proč z vsem prerokovanjem. Posebno otrokom ne prerokujmo ničesa. Oni bodo brez našega prerokovanja postali to ali ono. Brez našega prerokovanja in brez osode bodo tako ležali, kakor si bodo postljali. — Ali se vedno izpolnjujejo naša prerokovanja? Oj ne, skoro nikdar se ne izpolnijo. Že to edino bi moralo odpraviti našo vero v prerokovanja; a človek se težko odvadi tega, česar se je navadil. Ali če hoče, se odvadi, samo hoteti mora.

Ti bralec, ki še veruješ na karte, bodi tako dober in premisli nekoliko ta pregovor. Značiti se naučiš kaj iz njega. (Dalje prih.)

Dopisi in novice.

— **Iz Dunaja.** VII. vesoljni zbor avstrijskih učiteljev je bil zelo obiskan. Zbralo se je čez 1500 učiteljev in učiteljic. — Že 1. junija, t. j. binkoštno nedeljo zvečer so se zbrali obiskovalci tega zbora v dvorani akademične gimnazije, v kateri je bil izvoljen za predsednika tega zbora Bobies, dalje sta bila voljena dva podpredsednika in štirje perovodji. Potem so bili določeni predmetje, ki se imajo obravnavati v glavnih sejah.

2. junija, t. j. binkoštni ponedeljek še le se je začel glavni zbor. Predsednik Bobies pozdravi navzoče. Za tem pozdravi namestnik dunajskega župana dr. Lederer zbrane, ter omeni, da Dunaj ni na nič bolj ponosen, nego na to, kar se je storilo za poduk. On želi naposled zboru dober vspeh.

Bobies omeni, da ima letošnji učiteljski zbor tudi namen, praznovati desetletnico novih šolskih postav, ter konča svoj govor s slavoklici na cesarja, ki je poterdil novo postavo.

Potem se še le prav za prav začne zborovanje. — Pervi predmet je: Osemletno šolsko obiskovanje. (Ref. učitelj Holczabek.) On predlaga: zbor naj sklene resolucijo, v kateri se izrazi za prideržanje osemletnega šolskega obiskovanja. — Ta točka je bila po kratki debati enoglasno sprejeta,

Drugi predmet je referat o rešilnicah za zanemarjene otroke. — Po kratki debati je bila sprejeta tudi resolucija referenta (meščanski učitelj Hein) in sicer s pristavkom, naj se majhni zanemarjeni otroci dadó dobrim družinam v odgojo.

Za tem naznani predsednik došle telegrafične pozdrave, tudi se sklene, naj še odpošlje telegrafični pozdrav na nemški učiteljski zbor, ki tudi zboruje v Braunschweigu.

Na versto pride tretja točka o reviziji vojne postave. Referent Zens iz Dunaja predlaga: zbor naj sklene, da sme oni, ki si je pridobil na preparandiji spričevalo zrelosti, kot enoleten prostovoljec služiti pri vojaci. — Sprejeto.

S tem je končana prva seja ob 1 uri popoldne. — Glavne seje ni bilo ta dan nobene več, a zborovali so popoldne odseki za otroške verte in za meščanske šole.

Druga glavna seja je bila 3. junija, t. j. binkoštni torek. Predsednik omenja, da je včeraj umerl bivši minister dr. Giskra v Badnu pri Dunaji. On omeni njegovih zmožnosti in zaslug, ki si jih je pridobil, da so bile sklenjene nove šolske postave v državnem zboru. Poslušalci se vzdignejo s sedežev.

Nasledova poročilo o šolskih knjigah. Referent Binstorfer omenja, da država s svojo založbo šolskih knjig zaduši vsako konkurenco pri izdaji šolskih knjig. In ker je ministrovo poterjenje za vpeljavo knjig v šole tolike važnosti za razvoj slovstva šolskih knjig, potrebno je zato, da se prenarede nekatere točke dosedanjih ukazov in govornik nasvetuje te-le:

»Naj se določi obrok, v katerem se imajo rešiti prošnje za vpeljavo šolskih knjig v šole«.

»Naj se imenujejo komisije, ki se imajo posvetovati, ali so one knjige za vpeljavo v šole, ktere jim je dež. šolski svet dal v presojevanje«.

»V teh komisijah naj bodo zastopani tudi učitelji ljudskih in meščanskih šol«.

»Odlokom naj se pridene prepis menenja komisije«.

Tudi sprejeto.

Predzadnja točka: Ali naj ljudska šola pospešuje praktična dela, je provzročila daljšo debato. Referirala sta o tem prof. Deinhardt in vodja Hein. Izrekla sta se za potrebo tacih del. Tema nasproti referira, dr. Pick. — Glasovalo se ni o tem predmetu, ampak odložilo na poznejši čas.

Slednjič referira vodja Kopetzky, naj se vstanovi vesoljno društvo avstrijskih učiteljev. Tudi navede nekaj postav tega društva, ktere so bile brez debate sprejete.

Predsednik govori konečni govor, kteri sklene s slavoklici na cesarja, šole, in šolske postave.

— Iz seje c. k. dež. šl. sveta 3. julija 1879. Sklepalo se je, kako se po poročilu ravnateljstva višje realke tukaj vsposobijo vzorni učni čerteži za tukajšno višjo realko.

Poročilo ravnateljstva c. k. spraševalne komisije za splošne ljudske in meščanske šole v Ljubljani o učiteljskih izpitih m. aprila 1879, se je vzelo na znanje.

Imenovali so se članovi spraševalne komisije za splošne ljudske in meščanske šole na Kranjskem za prihodnjo opravilno dobo, in to se je sporočilo ministerstvu za uk in bogočastje.

Profesorju na srednji šoli se je priznala tretja petletnica.

V porazumljenji z deželnim odborom se ima trirazredna ljudska šola v Cerknici razširiti na 4razredno.

Šolska občina prosi pripomoči pri kranjskem deželnem zavodu za izgotavljanje in notranjo opravo ljudske šole, prošnja se napoti deželnemu odboru.

Ugovor šolske občine, ki se tiče zemljišča, čegar dohodki se stekajo v normalni šolski zavod, se sprejme, to se ne boče več tirjalo za imonovani zavod in obznani se deželnemu odboru, da to odpiše.

Soseska je rekurirala, kar se tiče stanovanja dekliške učiteljice; dotična razsodba c. k. okraj. šl. sveta se prenaredi in krajnemu šl. svetu se pripušča, ali hoče in pod kakšnimi pogoji prepustiti dekliški učiteljici stanovanje.

Sklepalo se je končno o poslovanju in uradovanju krajnih šl. svetov, ki so dobili za to navode.

Prošnja za izposojilno splačevanje lj. učitelju se ni sprejela.

Poročilo c. k. okrajnega šl. sveta zastran stalnega umeščenja ljudskega učitelja za nadučitelja na 2razredni ljudski šoli, se je rešilo tako, da pred ne more biti stalno umeščen nadučitelj, dokler ne pride drugi učitelj, katerega pa sedaj ni.

Učni čerteži, katere je predložilo c. k. možko in žensko učiteljstvo za l. 1879, so bili odobreni.

Poročilo c. k. nadzornika, zastran nadzorovanja nekaterih ljudskih šol, se je vzelo na znanje in primerni ukazi so bili odposlani dotičnemu c. k. okraj. šl. svetu.

Zastran umeščenja učiteljice na c. k. vadnici je bil predlog poslan c. k. ministerstvu.

Po nasvetu učiteljstva na c. k. ženskem učiteljstvu se odvzamejo nekaterim državne štipendije zaradi prepicle pridnosti.

Pritožbe (rekurs) v kaznih zaradi šolskih zamud, prošnje za denarno pripomoč in nagrado so bile razrešene.

— **Okrajna učiteljska skupščina za ljubljansko okolico** je bila 1. avgusta v sobi II. leta c. kr. pripravnice. Navzočnih je bilo 27 učiteljev in 3 učiteljice. Gsp. c. kr. okrajni nadzornik Anton Visiak, kot predsednik, pozdravi zbrane v kratkem in jedernatem govoru prav prijazno. Potem si izvoli g. Leop. Cveka za svojega namestnika. Za zapisnikarja pa sta bila enoglasno voljena gg. Vozlaček in Černe. G. predsednik govori potem o obiskovanju tukajšnjih šol, ter izraža, izvzemi nekatere pomanjkljivosti in napake, katere je pri nadzorovanji opazil, svojo zadovoljnost. Priporoča natančno vredovanje tednika in drugih zapisnikov; posebno pa priporoča, ko pravi, da ni kmalo v kakem okraju toliki lokalizem, ko v tukajšnjem, njih odpravo precej prvo leto pri novincih. Preslo se je potem na dnevni red.

G. Stojec bere obširni spis o poučevanju v zgodovini domovine z ozirom na izobraženje značaja in domovinske ljubezni. Zemljepisje na podlagi novega zemljevida Kranjskega in praktično izpeljevanje pri izraževanju okolice Ljubljanske.

Na to je gđ. Francel prečitala svoj spis o poučevanju v ženskih ročnih delih in naštela sredstva, kako odpraviti merzenje ljudstva do tega poučevanja posebno tam, kjer je le začasno.

Pesamezna predloga stavi g. Adamič, in sicer: 1. Ker krajni šolski sveti večidel prav zanikerno denar o šolskih potrebščinah odrahtujejo in učitelju zaradi tega razne zapreke pri poučevanju stavijo, naj bi se nekaj denarja učitelju samemu izročilo, od katerega naj bi konec leta račun dal. 2. Ker imajo okrajne učiteljske bukvarnice že mnogo knjig, katerih pa učitelji zaradi poštne, katero morajo plačevati, čitati ne morajo; naj bi bilo razpošiljanje teh knjig poštne prosto, ako ne, naj bi se učiteljem nič več pri njihovi plači za bukvarnico ne

vračunovalo. Oba predloga se enoglasno sprejmeta. Sklene se toraj, ta dva važna predloga na višje mesto predložiti. Potem je g. Kernc podal račun o okrajni knjigarnici od pretečenega leta. Za pregledovalce sta bila voljena gg. Levstek in Režek. V knjigarno komisijo so bili na predlog J. Borštnik-a enoglasno voljeni poprejšnji gg. Kernc, Praprotnik, Kuhar; a namesto g. Cveka, ki gre v pokoj, g. Adamič. V stalni odbor so bili voljeni gg. Borštnik, Govekar, Kernc in Levstek. Zborovanje je bilo potem končano s kratkim govorom g. nadzornika in z cesarsko pesnijo. G. Kuhar se zahvali g. nadzorniku v imenu vseh za modro voditev skupščine. Po sklepu je bil skupni obed v čitalnici, kjer smo bili z jako okusnimi jedili pa za majhen denar, prav dobro postreženi. G. nadzornik je bil tudi navzoč, ter je po obedu vsem pričujočim potnino splačal. Da so se pri tej priložnosti prepevale razne narodne pesni, se tako razume, in to tem bolj, ker imamo v našem okraju med učitelji več izvrstnih pevcev.

— **Iz odborove seje slov. učit. društva** dne 7. avgusta t. l. Nanašaje se na svoje poročilo cf. »Učit. tov.« l. 15. t. l. je razvijal učit. Stegnar svoj program o zadržaji poučnega berila ter poudarjal, da bi se v tako berilo vse-kako jemali tudi popisi odličnih mož, pred vsem pa rodoljubov, ki so se trudili in pisali za slovenski narod, sedaj pa, ko je znan program, naj se vabijo slovenski učitelji, katerim je s tem prilika dana, da pokažejo djansko svoje domoljubje pisaje za dom in šolo, da pošiljajo svoje spise slovenskemu učiteljskemu društvu. Močnik, vrednik »Učit. tov.«, pravi: Nekaj spisov, ki segajo v zgodovino in zemljepisje in tudi drugačnega zadržaja, mi je bilo za »Učit. Tov.« poslanih, dosihmal še niso mogli priti na versto, taki spisi bi bili morda dobri za namerovano poučno berilo. Učit. Stegnar nadaljuje: V vsakem šolskem okraju je gotovo kak učitelj, ki ima pero za to, da popiše šolski okraj, znamenitosti v njem, in tako bi se dobil v kratkem popolen dopis vse dežele, le delati je treba in marljivemu biti; ako se sleherni na drugega zanaša, se nikdar nič ne zgodi, domoljubje je treba v djANJI kazati. Vrednik Tomšič ima tudi nekaj takih sestavkov iz narodo- in krajevisja na razpolaganje, kakoršni bi bili morda dobri za poučno berilo, in daje potem praktične pouke za sestavo in obliko takega berila. M. pravi! V l. snopič naj bi se vzelo po večem to, kar je uže »Učit. Tov.« v prejšnjih letnikih prinašal, kolikor je tega za sedanjost, tudi je uže »Učit. Tov.« opisal več slavnih rodoljubov, tedaj ni treba daleč iskati, kar imamo blizo.

Ugovarjalo se je temu, da so ti rodoljubi po »Učit. Tov.« popisani tako obširno, da to ni za obseg poučnega berila, sestavki iz naravoslovja in drugi, kolikor so pripravi, naj se le ponatiskujejo.

II. točka dnevnega reda je: dan občnega zbora. Ta ima biti v četrtek 25. septembra ob enem z vdovskim učiteljskim društvom. Kdor želi o kaki stvari poročati, naj to naznani odboru **do 1. t. m.**, da se njegov predlog more staviti na dnevni red občnemu zboru. Odborova seja pa je **v četrtek 4. septembra** popoldne ob 2. uri t. l.

— **Iz Litije.** 9. junija je bila okrajna učit. skupščina v šoli v Litiji. Navzočni so bili razen enega vsi. C. k. okrajni nadzornik pl. Tauferer je imenoval svojega namestovalca učitelja Plhak-a, v perovodji sta bila izvoljena Pin in Kos. G. prvosednik pravi, da vse šole nekako napredujejo, vendar naj se po enorazrednih šolah bolj skerbi za jezikosloven pouk in po nekodi naj bi se v šolskih zamudah bolj strogo postopalo. Pervi referat »berilna vaja zemljepisnega zadržaja« sta imela nadučitelja Skerbinc in Plhak, ki je razpravljal berilo: »Materina dežela in domovina«, a Skerbinc je obdelaval: »Zemlja in nje deli«,

in je razvijal pojmove matematičnega zemljepisja. Opoldne so prenehali. — Ko se skupščina zopet otvori, je poročal Bele o domačih nalogah. Žvokelj in Pin nista za vsakdanje naloge, a poročevalec je svojo terdil, ker je rekel, da domače naloge otroka navadijo delavnosti. Kermavnar je poročal, kako se zbuja domovinsko čustvo. — Žvokelj je govoril o slogi in edinosti med učitelji. Posamezni predlogi: 1. Bele: Na več razrednih ljudskih šolah naj se priuče povsod jednake oblike posameznih čerk. 2. Kermavnar: Na več razrednih ljudskih šolah naj se učitelji menjujejo po razredih in 3. trošek za prenašanje bukev se plača iz kujigarne kase. Padli so vsi trije predlogi, in zadnji enoglasno. Prvosednik bukvarnične komisije je podal račun o blagajnici in o stanju bukvarnice.

Volitve. V bukvarnični odsek so bili voljeni: Skerbinc, (prvomestnik); Korban, Čerin, Kovač, Kermavnar in v stalni odbor: Skerbinc, Kovač, Čerin in Žvokelj. Prvosednik se zahvali učiteljem za živo vdeleževanje in Žvokelj prvosedniku za umno vojo in skupščina se konča.

— **Za Černomelj** bode okraj. učit. skupščina 21. avg. Dnevni red: 1. Stvari, ki se postavno imajo obravnavati pri okrajnih učiteljskih skupščinah. 2. Telovadba v ljudski šoli. (Praktično razpravljata učitelja Šetina in Rupnik.) 3. Lepopisje, kako bi bilo ravnati, da bi vsi učitelji držali se enakega reda in oblik posameznih čerk (poroč. Kavčič in Schönbrun). 4. Kaj je iz gospodinjstva najbolj potrebnega za ondošno ljudstvo. (Poroč. gđ. Arko in Vidic.) 5. Kaj se ima učiti v ponavljajni šoli, vzlasti za dečke, vzlasti za deklice, kako naj se razdeli učni črtež, in kako se s tem poučevanjem združi tudi poučevanje v kmetijstvu. V zvezi s tem nastane tudi vprašanje, kaj naj bi obsegalo berilo, za take šole neogibno potrebno. (Poroč. Gerin.) 6. O uradnih spisih (poroč. Engelman). 7. Kako naj dela učitelj tudi zunaj šole na korist državi in ljudstvu? 8. Vsak učitelj se ima ob kratkem in pismeno izraziti o zaderžaji in naj koristnejšem iz bukev, katere si je izposodil iz okrajne bukvarnice. Nasveti posameznih udov.

— **Letna sporočila.** Cerkniška trirazredna ljud. šola nam kaže, da so na tej šoli podučevali trije duhovni in trije svetni učitelji. Otrók je hodilo v šolo 298. Poročilo ima praktičen sestavek »o napravi srenjskih drevesnic«, spis. nadučitelj Karol Dermelj.

— Čveterorazredna deška ljudska šola v Rudolfovem (v Novem mestu). To šolo je obiskovalo p. l. 174 dečkov. Podučujejo tam č. o. franciskani.

— Čveterorazredna oboje-spolna ljudska šola v Kranji, (v III. in IV. razredu so dečki in deklice ločene) je imela 4 učitelje, 1 učiteljico za III. razred dekliške šole in 1 učiteljico za rokotvorna ženska dela.

Napredovalna kmetijska šola je trajala od 10. nov. 1878 do 6. aprila 1879 po 3 ure na teden. V kerščanskem nauku sta podučevala 2 duhovna gospoda, po 4 in po 5 ur na teden. Učencev in učenk je bilo vseh skupaj 343. Rokotvorno šolo je redno obiskovalo 110 učenk. Imena so slovenski pravilno pisana.

— **Beseda bodočih učiteljev v Proseku** v nedeljo 3. avgusta se je, kakor se nam poroča, lepo vršila. Naj bi bodoči g. g. učitelji domovinske nazore, katere so tam v pesnih in govorih tako navdušeni izraževali, tudi v praktičnem življenju ohranili. Žalibože smo uže večkrat videli, da iz navdušenih mladeničev dijakov in učiteljskih pripravnikov, katerim nij nikdo dovolj odločen in dovolj naroden, in ki v napitnicah zemljó in nebó podirajo na slavo Slovanstva, so postali revni kruhoborčeki, prave kukavice. »Sl. N.«

— † 4. t. m. je umerl v Ljubljani pri svoji teti g. France Končan, bivši učitelj pri sv. Antonu na Pohorju. Bil je na odpustu v Ljubljani, ker

je uže dolgo časa bolehal, in ko se mu odpust izteče, ga ni več potreboval. Ranjki je bil tudi na literarnem polju delaven, posebno je delal pri dramatičnem društvu. Njegovi sošolci in mestni učitelji so položili venec na rakev, zapeli mu nagrobnico, in se potem žalovaje nad prezgodnjo smertjo razšli. N. v. m. p.

— **Dragoljubci.** Zbirka poučnih pripovedek slovenske mladini. Nabral in spisal Ivan Tomšič, učitelj na c. k. vadnici v Ljubljani. Zvezek I. — Tako je naslov lične knjižici, katero posebno zdaj z veseljem pozdravljamo, ko so šolska darila po ukazu slav. ministerstva zopet dopuščena. Z Dragoljubci je utemeljena tako imenovana knjižica slovenske mladine, katere so si naši slovenski učitelji in prijatelji slovenske mladine toliko želeli. Treba je, da zdaj tudi skrbijo za to, da se knjižica širi med našo mladino, katerej je namenjena. Zna se, da samo tedaj, ako založnik ne bo imel izgube, nadaljevalo se bo to hvalevredno in za našo mladino tolikanj potrebno podvzetje. — Prva knjižica, ki jo imamo pred seboj pod naslovom »Dragoljubci« obseza na 94 straneh 41 različnih, zabavno-poučnih kratkih pripovedic. Knjižica je trdno vezana v platnenem hrbtu, papir in oblika je čedna. Dobiva se pri knjigarji J. Giontiniju in pri »Vrtčevem uredništvu« (v Lingarjevih ulicah štev. 1.) v Ljubljani. Cena knjižici je 45 kr.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na mestnih deških šolah v Ljubljani, služba podučitelja, z l. p. 500 gl. Prošnje c. k. mestnemu šolskemu svetovalstvu (Stadtschulrath) do konca t. m.

V šolskem okraji Kranj: Na Irazredni ljudski šoli v Preddvoru učit. služba, l. p. 500 gl. in prosto stanovanje; na Irazredni ljudski šoli v Zalilogu, učit. služba, l. p. 500 gl. in stanovanje. — Prošnje do 28. t. m. (avgusta) c. k. okrajnemu šl. svetovalstvu v Kranju.

V šolskem okraji Litijskem se umesté tudi naslednje učiteljske službe: 1) Na Irazredni lj. šoli v Hotiču, l. p. 400 gl. in stanovanje. 2) 3. učit. služba, na 3razredni šoli v Višnjigori, l. p. 400 gl. 3) Na Irazredni lj. šoli v Šent-Lamprehtu, učit. služba, l. p. 400 gl. in prosto stanovanje. — Prošnje do 12. avgusta l. 1879 pri okraj. šl. svétu v Litiji.

V šolskem okraji Kerškem: Na 3razredni meščanski šoli v Kerškem, (z nemškim poučnim jezikom) za matematično tehnično (eventuelno naravoznan-sko stroko), učit. služba, l. p. 800 gl.; na Irazrednih šolah v Veliki dolini in pri Sv. Križu, učit. službi, 500 gl. in stanovanje; v Šentjurju pod Kumom, l. p. 400 gl. in stanovanje; na 3razredni šoli v Šent-Jernej in na 2razredni šoli v Studenci (Bründl), učit. službi po 400 gl., pristopni tudi učiteljicam. C. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kerškem do 21. avgusta 1879.

Na Primorskem. Na slov. ljudske šoli v Dolini se oddaste s prihodnjim šolskim letom: a) nadučiteljska služba, s 500 gl. plače in 90 gl. oprav. doklade; b) služba za učiteljico s 400 gl. plače. Obe službi s prostim stanovanjem. Prošnje do 1. septembra t. l. c. k. okrajnemu šl. svétu v Kopru (Capodistria).

Listnica vredništva. G. g. dopisnikom: Hvala za poslano! Dobro došlo. Več zanimivih dopisov pride prihodnje. Radi bi vsem vstregli, a prostora nam zmanjkuje.

Odgovorni vrednik: **Matej Močnik.**

Tiskar in založnik: **J. R. Millo.**